

УДК 343.54:341.1/.8+342.7

DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2025-49-1-128-142>

ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Канський О.А., Татаренко Г.В.

LEGAL ASPECTS OF INTERNATIONAL COOPERATION IN COMBATING DOMESTIC VIOLENCE

Kanskyi O. A., Tatarenko H. V.

У статті досліджуються ключові механізми міжнародного правового співробітництва у боротьбі з домашнім насильством, аналізуються нормативно-правові акти, що регулюють цю сферу, а також визначаються проблеми та перспективи інтеграції України у міжнародну систему захисту прав постраждалих. Особливу увагу приділено ролі міжнародних організацій, зокрема Організації Об'єднаних Націй, Ради Європи, Європейського Союзу та Організації з безпеки і співробітництва в Європі у формуванні загальних стандартів запобігання та реагування на випадки насильства в сім'ї. Аналізується імплементація міжнародних зобов'язань у національне законодавство України, зокрема виконання положень Стамбульської конвенції, яка передбачає комплексний підхід до боротьби з гендерно зумовленим насильством. Стаття також висвітлює ефективність національної правозастосовної практики, особливості криміналізації домашнього насильства відповідно до статті 126-1 Кримінального кодексу України, а також проблеми взаємодії між державними та міжнародними інституціями. Досліджується фінансове забезпечення державних програм підтримки постраждалих та їх залежність від міжнародних донорів, що впливає на сталість системи соціального захисту. У статті проаналізовано ключові міжнародні ініціативи та програми, такі як «ЄС за гендерну рівність», Позабюджетна програма підтримки ОБСЄ для України та регіональний моніторинговий посібник щодо роботи з кривдниками, які сприяють розвитку національних механізмів протидії домашньому насильству та підвищенню рівня обізнаності суспільства. У висновках обґрунтовано необхідність посилення міжвідомчої координації, розширення фінансування кризових центрів, вдосконалення міжнародного правового співробітництва та адаптації українського законодавства до сучасних міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини.

Ключові слова: *відповідальність, домашнє насильство, гендерно обумовлене насильство, криміналізація, міжнародне співробітництво, міжнародні організації, правові аспекти, правоохоронна практика, співробітництво, Стамбульська конвенція*

Постановка проблеми. Проблема домашнього насильства є одним із найбільш серйозних викликів сучасного суспільства, що вимагає ефективних механізмів правового регулювання та міжнародної співпраці. Це явище порушує основоположні права людини, завдає значної соціальної та

економічної шкоди, а також підриває стабільність суспільства. Незважаючи на заходи, що вживаються на національному рівні, проблема потребує глобального підходу, оскільки її масштаби не обмежуються кордонами окремих держав. Міжнародна співпраця відіграє ключову роль

у боротьбі з домашнім насильством, сприяючи розробці ефективних стратегій запобігання, механізмів захисту постраждалих та притягнення винних до відповідальності. Важливим правовим інструментом у цій сфері є міжнародні угоди та конвенції, зокрема, Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству (Стамбульська конвенція), яка встановлює загальні стандарти для держав-учасниць у сфері протидії насильству [1].

Правовий аналіз міжнародного співробітництва дозволяє оцінити ефективність існуючих механізмів, виявити недоліки в їх реалізації та розробити рекомендації для вдосконалення національного законодавства. Уніфікація правових норм та впровадження міжнародного досвіду в національну правову систему сприяє підвищенню рівня захисту постраждалих та забезпеченню належної відповідальності за вчинення насильницьких дій.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розвитку міжнародної правової взаємодії у сфері протидії домашньому насильству, вдосконалення нормативно-правових механізмів та підвищення ефективності їх реалізації на національному рівні. Ґрунтовний аналіз правових аспектів міжнародної співпраці дозволить визначити перспективні напрями правового регулювання та сприятиме створенню ефективної системи запобігання та боротьби з домашнім насильством.

Метою дослідження є аналіз правових аспектів міжнародної співпраці у сфері протидії домашньому насильству, визначення ефективності існуючих міжнародно-правових механізмів та розробка рекомендацій щодо вдосконалення національного законодавства з урахуванням міжнародного досвіду. Дослідження охоплює міжнародні договори,

конвенції та інші нормативно-правові акти, що регулюють співпрацю держав у боротьбі з домашнім насильством.

Особлива увага приділяється ролі міжнародних організацій у формуванні правових стандартів, механізмам імплементації міжнародних норм у національні правові системи та проблемним аспектам їх реалізації. Виявлення основних прогалин у міжнародному співробітництві дозволяє визначити напрями вдосконалення правових механізмів, що сприятиме ефективнішому захисту постраждалих від домашнього насильства та зміцненню міжнародної взаємодії у цій сфері.

Об'єктом дослідження є міжнародно-правові відносини у сфері протидії домашньому насильству, що формуються в межах двосторонньої та багатосторонньої співпраці держав, діяльності міжнародних організацій та імплементації міжнародних норм у національні правові системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Правові аспекти міжнародної співпраці у сфері протидії домашньому насильству є актуальним напрямом досліджень серед українських науковців, проте їх комплексний аналіз залишається недостатньо розвиненим. Основна увага приділяється вивченню міжнародно-правових стандартів, зарубіжного досвіду та механізмів імплементації міжнародних норм у національне законодавство.

К.В. Мануйлова та П.А. Рудецька досліджують міжнародні конвенції та нормативні документи, які визначають домашнє насильство як правопорушення, що потребує жорсткої правової реакції. Автори аналізують зарубіжний досвід правового регулювання та його застосування в національній правовій системі [4].

Окремий аспект проблематики розглядає В. Гонтаренко, який досліджує міжнародні правові стандарти та зарубіжний досвід

протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним із домашнім насильством. У його роботі значна увага приділяється питанням кримінально-правової відповідальності, а також ефективності міжнародних механізмів боротьби з домашнім насильством [5].

Аналіз наукової літератури свідчить про необхідність подальшого дослідження правових механізмів міжнародної співпраці у цій сфері. Важливим завданням залишається удосконалення правових інструментів та їх ефективна інтеграція у національне законодавство.

Виклад основного матеріалу. Домашнє насильство є однією з найгостріших проблем сучасного суспільства, що порушує права людини, підриває соціальну стабільність та має серйозні наслідки для фізичного і психологічного здоров'я постраждалих. В умовах глобалізації та посилення міграційних процесів воно набуває транскордонного характеру, що зумовлює необхідність міжнародного співробітництва у цій сфері. Особливо актуальним це питання є для України, яка через збройну агресію росії зіткнулася зі збільшенням випадків гендерно зумовленого насильства, зокрема щодо внутрішньо переміщених осіб, жінок та дітей, а також військовослужбовців, які повертаються з фронту. Війна спричинила зростання рівня соціальної напруги, економічної нестабільності та психологічного виснаження, що, у свою чергу, стало каталізатором не тільки збільшення випадків домашнього насильства але і жорстокими його формами.

Особливістю є і те, що через активну міграцію українців до країн ЄС та інших регіонів світу, постраждалі часто стикаються з проблемами правового захисту на території інших держав. У цьому контексті міжнародне співробітництво відіграє критичну роль у виробленні єдиних стандартів протидії насильству, удосконаленні національного

законодавства, розширенні доступу до захисту та підтримки постраждалих.

Міжнародне співробітництво у сфері протидії домашньому насильству є важливим напрямом діяльності, який сприяє обміну досвідом, розробці спільних стратегій та підвищенню ефективності заходів щодо запобігання та боротьби з цим явищем. Україна активно обмінюється досвідом та кращими практиками з іншими державами, зокрема в рамках двосторонніх угод та меморандумів про взаєморозуміння у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Це сприяє вдосконаленню національних підходів та впровадженню ефективних методів боротьби з насильством.

Ключовими напрямами такої взаємодії є гармонізація українського законодавства з міжнародними стандартами, зокрема щодо криміналізації домашнього насильства, посилення відповідальності кривдників та вдосконалення механізмів захисту постраждалих. Важливим аспектом є також обмін досвідом з країнами ЄС щодо роботи кризових центрів, спеціалізованих притулків, програм реабілітації та механізмів юридичної підтримки. Криміналізація домашнього насильства є важливим кроком на шляху до забезпечення прав людини та захисту жертв насильства. Це не лише юридичний процес, а й потужний сигнал суспільству про неприпустимість насильства у будь-якій формі, особливо в межах сімейних відносин. Встановлення кримінальної відповідальності за домашнє насильство дозволяє не тільки визначити чіткі правові наслідки для кривдників, а й створити механізми для захисту потерпілих, зокрема шляхом надання правових, психологічних та соціальних послуг.

Україна співпрацює з такими організаціями, як Організація Об'єднаних Націй (далі - ООН), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (далі - ОБСЄ) та

Європейський Союз (далі - ЄС) у рамках програм, спрямованих на запобігання та протидію домашньому насильству. Це включає реалізацію спільних проєктів, обмін інформацією та найкращими практиками, а також проведення тренінгів для фахівців. Таке міжнародне співробітництво дозволяє Україні посилити свої зусилля у протидії домашньому насильству, забезпечити захист прав постраждалих та впроваджувати найкращі світові практики у цій сфері.

Яскравим прикладом співробітництва та зближення законодавства є ратифікована Україною Стамбульська конвенція, яка встановлює всеосяжні рамки для захисту жертв насильства, надання їм допомоги та запобігання насильству в майбутньому. Ратифікація Конвенції зобов'язує Україну адаптувати її положення до національного законодавства та політики, що включає зміни в кримінальному праві, механізми надання допомоги потерпілим та посилення захисту прав жертв насильства. Конвенція встановлює чіткі стандарти щодо захисту постраждалих, криміналізації насильницьких дій, забезпечення належного реагування державних органів та створення механізмів запобігання насильству. Відповідно, впровадження її положень у національне законодавство забезпечує комплексний підхід до вирішення проблеми домашнього насильства та гендерно зумовленого насильства.

ЄС у травні 2024 року ухвалив Директиву (ЄС) 2024/1385, яка спрямована на запобігання та протидію насильству щодо жінок і домашньому насильству [6]. Цей нормативно-правовий акт став першим загальнообов'язковим документом у межах ЄС, що створює єдині правові стандарти криміналізації конкретних форм насильства, зміцнення механізмів захисту постраждалих осіб, забезпечення ефективного судового реагування та правозастосування, а також

впровадження системних заходів профілактики. Значна частина положень Директиви зосереджена на визначенні конкретних форм насильницьких дій, які потребують криміналізації у законодавствах держав-членів ЄС. Зокрема, документ передбачає обов'язкове встановлення кримінальної відповідальності за насильство в цифровому середовищі, включаючи кіберпереслідування, поширення інтимних зображень без згоди та інші злочини, що підривають безпеку особи у цифровому просторі. У межах Директиви визначено принципи застосування кримінальних санкцій, відповідних заходів правового захисту, запроваджено вимогу щодо впровадження ефективних процедур подання скарг і доступу до правосуддя для постраждалих.

Іншим важливим аспектом Директиви є встановлення чітких гарантій для осіб, які стали жертвами насильства. Передбачено створення ефективних механізмів інформування постраждалих про їхні права, надання доступу до кризових центрів та психологічної допомоги, забезпечення конфіденційності звернень та юридичного захисту. Особливий акцент робиться на необхідності захисту дітей, які зазнали домашнього насильства або стали його свідками. У зв'язку з цим Директива вимагає від країн-членів ЄС розробки спеціальних механізмів опіки, соціальної реабілітації та надання пріоритетного доступу до правової допомоги. Запроваджено комплексні превентивні заходи, що передбачають впровадження обов'язкових навчальних програм для працівників правоохоронних органів, судової системи та соціальних служб з метою підвищення їхньої кваліфікації у сфері реагування на випадки домашнього насильства. Директива також встановлює вимогу щодо створення механізмів збору та аналізу статистичних даних, що дозволяє

оцінювати масштаби проблеми та ефективність заходів, які впроваджуються на національному рівні.

Імплементація цієї Директиви в національні законодавства держав-членів ЄС повинна відбутися упродовж трьох років, після чого кожна країна має забезпечити відповідність своїх внутрішніх нормативно-правових актів її положенням.

На законодавчому рівні Україна здійснює адаптацію норм, що регулюють відповідальність за домашнє насильство та насильство за ознакою статі до кримінального законодавства. Зокрема, впроваджується чітке визначення складу кримінальних правопорушень, пов'язаних із гендерно зумовленим насильством, удосконалюються положення щодо кримінальної відповідальності за систематичне вчинення насильницьких дій, розширюється перелік обтяжуючих обставин. Важливим завданням є гармонізація санкцій, які застосовуються до правопорушників, із практикою ЄС та встановлення ефективних механізмів їх реалізації. Не менш важливим є співробітництво у сфері міжнародного правозастосування, яке включає посилення координації правоохоронних органів у розслідуванні випадків насильства, зокрема щодо українських біженців. Це співробітництво спрямоване на покращення обміну інформацією та досвідом з іншими країнами, що дозволяє ефективніше розслідувати та реагувати на випадки насильства на міжнародному рівні. Окрім цього, велике значення має співпраця з міжнародними організаціями у розробці програм соціальної адаптації для постраждалих, що включають реабілітацію, психологічну допомогу та підтримку в процесі інтеграції в нові громади.

Одним із ключових аспектів боротьби з домашнім насильством є активна участь України в міжнародних ініціативах,

спрямованих на підвищення рівня обізнаності населення та мобілізацію зусиль у подоланні цієї проблеми. Наприклад, програма «Підтримка постраждалих від насильства в Україні» є частиною комплексної стратегії держави щодо боротьби з домашнім та гендерно зумовленим насильством [7]. Вона реалізується за підтримки Європейського Союзу та міжнародних організацій, таких як Програма розвитку ООН (ПРООН) і ОБСЄ, та спрямована на створення ефективної системи допомоги постраждалим, забезпечення доступу до правосуддя та інтеграцію міжнародних стандартів у правову практику України. Враховуючи сучасні виклики, зокрема збройний конфлікт та посилення соціальної вразливості населення, програма передбачає низку заходів, спрямованих на розвиток кризових центрів, надання психологічної допомоги, юридичної підтримки та вдосконалення правозастосовної практики. Програма була започаткована 01 листопада 2022 року з метою подолання невідкладних викликів, спричинених війною, а також для довгострокової підтримки стійкості соціальних і демократичних інституцій та громадянського суспільства України. Реалізація Програми базується на міжнародно-правових зобов'язаннях України, сприяє удосконаленню національної політики та інтегрує країну у загальноєвропейську систему боротьби з домашнім насильством.

Юридичною основою впровадження цієї ініціативи є Стамбульська конвенція, положення котрої передбачають криміналізацію різних форм насильства, зокрема сексуального та психологічного, а також встановлюють обов'язкові механізми запобігання, захисту та покарання винних. Важливу роль у законодавчому забезпеченні програми відіграє і вже згадана Директива (ЄС) 2024/1385, яка визначає єдині вимоги для країн-членів ЄС щодо боротьби з

насильством над жінками та домашнім насильством, встановлюючи відповідальність за низку правопорушень та підсилюючи заходи правового захисту жертв. В Україні правовою основою реалізації програми є Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», що передбачає комплекс заходів з попередження насильства, соціальної реабілітації постраждалих та притягнення винних до відповідальності [8].

Програма включає низку стратегічних напрямів, зокрема вдосконалення законодавчої бази, професійну підготовку спеціалістів, розвиток кризових центрів, інтеграцію юридичних послуг та посилення моніторингу випадків насильства. Значну увагу приділено розвитку правової політики, що передбачає адаптацію законодавства до міжнародних стандартів, удосконалення механізмів судового розгляду справ щодо домашнього насильства, а також підвищення ефективності співпраці між державними органами та громадськими організаціями. Підвищення кваліфікації спеціалістів, зокрема працівників правоохоронних органів, судової системи, соціальних служб та медичних установ, є одним із ключових етапів реалізації програми. В рамках тренінгів розробляються стандартизовані протоколи реагування на випадки насильства, що дозволяють забезпечити комплексний підхід до роботи з постраждалими.

Окремий акцент зроблено на розширенні мережі кризових центрів та інтеграції соціальних послуг для постраждалих. Важливим аспектом є покращення доступу до безпечного тимчасового житла, медичної та психологічної підтримки, що дозволяє зменшити ризик повторного насильства. В межах Програми фінансується створення нових центрів допомоги, які працюють за європейськими стандартами та гарантують анонімність і конфіденційність звернень.

Один із ключових напрямів Програми – розширення доступу до правосуддя та юридичної підтримки. Важливу роль у цьому відіграють юридичні клініки при закладах вищої освіти, які надають безоплатні консультації постраждалим, допомагають у складанні документів та супроводжують справи в судових інстанціях. Це не лише підвищує рівень доступу до правосуддя для вразливих груп, а й сприяє професійній підготовці майбутніх юристів, які в подальшому спеціалізуватимуться у сфері захисту прав людини. Активна співпраця юридичних клінік з громадськими організаціями дозволяє створювати комплексну систему підтримки, що охоплює як правову, так і соціальну складову реабілітації постраждалих.

Значне місце у Програмі відведено моніторингу та оцінці ефективності заходів, що включає створення спільних баз даних про випадки насильства, розробку аналітичних звітів та вдосконалення механізмів міжвідомчої взаємодії. Україна також інтегрується у загальноєвропейські системи спостереження та протидії домашньому насильству, що дозволяє покращити координацію дій на міжнародному рівні та впровадити найкращі світові практики у сфері захисту прав людини.

Таким чином, програма «Підтримка постраждалих від насильства в Україні» є стратегічно важливою ініціативою, яка поєднує правові, соціальні та превентивні заходи для забезпечення комплексного захисту постраждалих [9].

Важливим аспектом міжнародного співробітництва є реалізація програм, спрямованих на покращення доступу до правосуддя та соціального захисту жертв насильства. Наприклад, у межах ініціативи ОБСЄ «Покращення доступу жертв до правосуддя та захисту» проводяться навчальні програми для юристів та

правоохоронців, розробляються механізми ефективної правової допомоги, що дозволяє підвищити якість реагування державних органів на випадки насильства. Також ЄС фінансує розвиток мобільних груп реагування на домашнє насильство в Україні, що дозволяє правоохоронним органам швидко реагувати на випадки насильства та забезпечувати безпеку постраждалих.

ОБСЄ відіграє ключову роль у впровадженні міжнародних стандартів у сфері боротьби з домашнім насильством, сприяючи розвитку національних механізмів захисту постраждалих та адаптації українського законодавства до європейських вимог. В рамках Позабюджетної Програми підтримки ОБСЄ для України реалізуються ініціативи, що охоплюють правові, соціальні, економічні та безпекові аспекти. Діяльність ОБСЄ спрямована на підвищення правової обізнаності громадян, розвиток освітніх програм, підтримку гендерної рівності та запобігання гендерно зумовленому насильству. Особлива увага приділяється адаптації українського законодавства до міжнародних стандартів, зокрема до Стамбульської конвенції та Директиви (ЄС) 2024/1385, що встановлює обов'язкові вимоги для боротьби з насильством над жінками та домашнім насильством.

У сфері запобігання гендерно зумовленому насильству ОБСЄ активно долучається до міжнародної кампанії «16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства», що щороку проходить з 25 листопада по 10 грудня. У межах цієї ініціативи організація організовує інформаційні кампанії, публічні дискусії та навчальні заходи для представників державних органів, правоохоронців, суддів, медіа та громадських активістів, спрямовані на підвищення рівня обізнаності населення щодо проблеми домашнього насильства та

необхідності формування ефективних механізмів протидії цьому явищу [10].

ОБСЄ також підтримує ініціативи, пов'язані з усуненням гендерних стереотипів у медіапросторі. Важливим кроком у цьому напрямі стало впровадження «Політики гендерної рівності в медійному контенті», яка спрямована на формування збалансованого підходу до висвітлення питань гендерної рівності та забезпечення рівного представництва чоловіків і жінок у засобах масової інформації. Враховуючи значний вплив медіа на суспільні погляди, реалізація цієї ініціативи сприяє створенню інформаційного середовища, що сприяє зменшенню толерантності суспільства до насильства та гендерної дискримінації [11].

На законодавчому рівні ОБСЄ активно підтримує процес гармонізації національного законодавства України з міжнародними стандартами. Організація бере участь у розробці та обговоренні нормативно-правових актів, спрямованих на боротьбу з гендерно зумовленим насильством, надає експертні рекомендації та здійснює аналітичну підтримку державних установ у процесі адаптації національних законів до положень Стамбульської конвенції. Крім того, ОБСЄ організовує тренінги та спеціалізовані курси для суддів, адвокатів, правоохоронців і соціальних працівників щодо ефективного застосування правових норм у розгляді справ, пов'язаних із домашнім насильством, що значно покращує рівень правозастосування [12].

Особлива увага приділяється освіті та підвищенню рівня правової обізнаності населення. ОБСЄ підтримує розвиток юридичних клінік при університетах, які надають безоплатну правову допомогу постраждалим від домашнього насильства, здійснюють юридичне консультування та правовий супровід у судових процесах. Це не лише сприяє розширенню доступу до

правосуддя для вразливих категорій громадян, але й допомагає підготувати нове покоління правників, які спеціалізуютимуться у сфері прав людини та захисту жертв насильства [13].

У напрямку моніторингу та аналізу випадків насильства ОБСЄ здійснює збір даних про масштаби проблеми, оцінює ефективність механізмів правозастосування та формулює рекомендації для державних установ щодо покращення реагування на випадки насильства. У співпраці з Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством соціальної політики, Національною поліцією та громадськими організаціями організація розробляє ефективні стратегії запобігання насильству та удосконалює механізми міжвідомчої взаємодії.

Таким чином, ОБСЄ здійснює комплексний підхід до боротьби з домашнім насильством, що включає правові, освітні, соціальні та інформаційні заходи. Завдяки міжнародній підтримці, участі у законодавчих реформах, розвитку юридичних клінік, просвітницьких кампаній та вдосконаленню механізмів моніторингу Україна має змогу інтегрувати найкращі європейські практики у власну систему протидії домашньому насильству. Співпраця ОБСЄ з державними та громадськими організаціями сприяє розбудові ефективної національної політики у цій сфері та підвищенню рівня захисту постраждалих відповідно до міжнародних стандартів.

Важливим напрямом міжнародного співробітництва є інтеграція України до загальноєвропейської правової системи у сфері захисту прав людини. Впровадження міжнародних стандартів стало ключовим аспектом реформування національного законодавства у сфері боротьби з домашнім насильством, що дозволило підвищити рівень відповідальності за злочини, запровадити

ефективні механізми допомоги постраждалим та розширити заходи запобігання насильству.

Одним із ключових аспектів інтеграції є участь України у міжнародних програмах боротьби з домашнім насильством. Наприклад, важливим проєктом є «ЄС за гендерну рівність: разом проти гендерних стереотипів та гендерно зумовленого насильства», фінансований Європейським Союзом та реалізований ООН Жінки та UNFPA. Ця програма спрямована на боротьбу з гендерними стереотипами, запобігання домашньому насильству та впровадження регіональних практик роботи з кривдниками.

Окрім участі у програмах, Україна бере активну участь у міжнародних моніторингових ініціативах, які дозволяють відстежувати масштаби проблеми та ефективність заходів боротьби з домашнім насильством. ГО «Ла Страда-Україна» проводить регулярний моніторинг випадків насильства за допомогою аналізу статистичних даних, судових рішень та звернень на Національну гарячу лінію. Ці дослідження допомагають оцінити рівень захисту постраждалих, ефективність правозастосування та виявити напрями для вдосконалення законодавства.

Ще одним прикладом є регіональний моніторинговий посібник щодо роботи з кривдниками, розроблений у межах програми «ЄС за гендерну рівність» [14]. Документ містить практичні рекомендації для соціальних служб та правоохоронців щодо ефективної роботи з особами, які вчиняють домашнє насильство, а також заходів раннього втручання, що дозволяють попередити ескалацію конфлікту та рецидиви насильства.

Незважаючи на значний прогрес у сфері адаптації законодавства до міжнародних стандартів, існує низка проблем, які потребують подальшого вирішення. Однією з ключових є недостатній рівень міжвідомчої взаємодії між державними структурами, що

ускладнює координацію дій щодо виявлення та запобігання насильству. Відсутність єдиного механізму обміну інформацією між поліцією, соціальними службами, судовими органами та міжнародними партнерами значно ускладнює процес розгляду справ та надання своєчасної допомоги постраждалим.

Одним із найважливіших викликів у сфері протидії домашньому насильству залишається недостатнє фінансування програм підтримки постраждалих, що суттєво обмежує можливості для створення нових кризових центрів, розширення мережі притулків та розвитку комплексних програм реабілітації. Значна частина таких ініціатив фінансується за рахунок міжнародних партнерів та донорських організацій, що робить систему допомоги нестабільною та залежною від зовнішніх джерел підтримки.

Серед основних проблем – обмежена кількість кризових центрів та спеціалізованих притулків, низький рівень правової обізнаності населення, що ускладнює своєчасне звернення постраждалих по допомогу, а також гендерні стереотипи, які можуть стримувати жертв насильства від ініціювання судових та правозахисних процедур. На сьогодні в Україні функціонує близько 100 кризових центрів, що є вкрай недостатнім для задоволення реальних потреб постраждалих. Наприклад, у Львівській області діє Центр соціальної та психологічної допомоги, розрахований лише на 15 місць, а також центр матері та дитини, який може прийняти одночасно 10 осіб [15].

Згідно з вимогами Стамбульської конвенції, кожна держава повинна забезпечити щонайменше одне місце у кризовому центрі для дорослої людини з дитиною на кожні 10 000 осіб населення [15]. Проте наявні ресурси в Україні не відповідають цим стандартам, що свідчить про нагальну потребу у збільшенні кількості спеціалізованих установ, розширенні

державного фінансування та впровадженні комплексних програм реабілітації. Лише системний підхід, що поєднує державні інвестиції та міжнародну підтримку, дозволить створити ефективну інфраструктуру допомоги постраждалим від домашнього насильства та забезпечити їх соціальну та правову реабілітацію.

З огляду на зазначені виклики, основні напрями подальшого розвитку міжнародної співпраці України у сфері боротьби з домашнім насильством включають: розширення міжвідомчої взаємодії шляхом впровадження єдиних стандартів збору та обробки даних про випадки насильства; посилення фінансової підтримки кризових центрів та програм реабілітації за рахунок державного бюджету та міжнародних грантових програм; адаптація передових європейських практик боротьби з насильством через участь у міжнародних обмінах, навчальних програмах для правоохоронців та соціальних працівників; посилення заходів раннього втручання у роботі з кривдниками через запровадження програм соціального контролю та реабілітації осіб, схильних до вчинення насильства.

Україна вже зробила значний поступ у цій сфері, однак подальша імплементація міжнародних стандартів, ефективний моніторинг ситуації та активна співпраця з міжнародними партнерами дозволять побудувати більш ефективну систему запобігання домашньому насильству та захисту прав людини відповідно до європейських та світових стандартів.

Проблема криміналізації домашнього насильства залишається однією з ключових тем міжнародного правового дискурсу, оскільки ефективне переслідування винних є важливим елементом боротьби з цим явищем. Відповідно до міжнародних стандартів, держави-учасниці зобов'язані забезпечити юридичну відповідальність за всі форми

насильства, включаючи не лише фізичне, але й психологічне, економічне та сексуальне насильство. Однак, незважаючи на прийняті міжнародні зобов'язання, в окремих країнах все ще спостерігаються прогалини у правовому визначенні таких злочинів, що суттєво ускладнює їх ефективне розслідування та покарання правопорушників. Це, своєю чергою, створює ризики безкарності та повторюваності насильницьких дій, що підкреслює необхідність гармонізації законодавства з міжнародними нормами та посилення контролю за його реалізацією.

Стамбульська конвенція зобов'язує держави-учасниці криміналізувати всі форми домашнього насильства, запроваджувати ефективні механізми попередження, створювати кризові центри для постраждалих та забезпечувати спеціальну підготовку правоохоронних органів. Важливим аспектом є те, що конвенція визнає насильство щодо жінок формою дискримінації та порушенням прав людини, що вимагає комплексного підходу до розв'язання проблеми.

Слід зазначити, що різні країни мають власні підходи до криміналізації домашнього насильства. Наприклад, у США на федеральному та штатному рівнях діють закони, які передбачають суворе покарання для кривдників, включаючи тюремне ув'язнення, заборону наближатися до жертви та проходження обов'язкових реабілітаційних програм. У країнах Європейського Союзу законодавство значною мірою адаптоване до вимог Стамбульської конвенції, зокрема шляхом криміналізації фізичного та психологічного насильства в сім'ї.

В Україні кримінальна відповідальність за домашнє насильство закріплена у статті 126¹ Кримінального кодексу України, яка визначає цей злочин як умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи

інших осіб, з якими кривдник перебуває у сімейних або близьких відносинах [16]. Запровадження цієї норми стало важливим кроком у боротьбі з домашнім насильством на законодавчому рівні, однак її реалізація на практиці залишається складною.

Проте, незважаючи на наявність законодавчих норм, їх ефективне застосування стикається з низкою проблем.

Основними труднощами є неефективність правоохоронних органів у реагуванні на випадки насильства, складність доведення систематичності правопорушення, а також брак спеціалізованих слідчих та прокурорів, які володіють необхідними навичками для роботи з такими злочинами. Жертви насильства часто стикаються з байдужістю або некомпетентністю з боку правоохоронців, що призводить до зволікання з розглядом справ або уникнення відповідальності кривдниками.

Ці внутрішні проблеми ускладнюють не лише боротьбу з домашнім насильством на національному рівні, а й міжнародне співробітництво у цій сфері.

Україна стикається з низкою викликів, які перешкоджають ефективній взаємодії з міжнародними партнерами. Однією з головних проблем є недостатня координація між державними та міжнародними структурами, що уповільнює впровадження міжнародних стандартів та обмін найкращими практиками у сфері боротьби з насильством. Також відчутним залишається дефіцит фінансування програм підтримки постраждалих та правозастосовних заходів, що обмежує можливості для створення нових кризових центрів та покращення реабілітаційних програм.

На додаток до фінансових та організаційних проблем, залишається ще один важливий виклик – культурні та правові бар'єри, які гальмують ефективну протидію домашньому насильству.

В Україні домашнє насильство досі сприймається багатьма як приватна справа, що знижує рівень звернень потерпілих по допомогу. Крім того, правоохоронна та судова практика недостатньо орієнтована на дотримання міжнародних стандартів захисту постраждалих, що створює прогалини у виконанні зобов'язань України відповідно до міжнародних конвенцій.

Попри ці виклики, статистика свідчить про зростання кількості звернень щодо домашнього насильства, що вимагає ще більшої уваги з боку держави та міжнародних партнерів.

У 2023 році до Національної поліції України надійшло понад 291 тисячу заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, що на 20% більше порівняно з 2022 роком [17]. Особливо тривожною є тенденція до подальшого зростання злочинів цієї категорії: лише за перші два місяці 2024 року було зареєстровано на 56% більше кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством, у порівнянні з аналогічним періодом 2023 року [17].

З огляду на ці виклики, стає очевидним, що вирішення проблеми домашнього насильства вимагає комплексного підходу, що включає як внутрішні реформи, так і міжнародну співпрацю.

Подальше зміцнення міжнародного співробітництва є одним із ключових факторів ефективної боротьби з домашнім насильством. Воно повинно включати адаптацію національного законодавства до міжнародних стандартів, розширення фінансування кризових центрів та спеціалізованих служб, а також удосконалення механізмів правоохоронного реагування на випадки насильства. Лише системний підхід, що об'єднує державні органи, міжнародних партнерів та громадянське суспільство, дозволить сформувати ефективну інституційну систему

запобігання та протидії домашньому насильству.

Важливим кроком на цьому шляху стало оновлення українського законодавства відповідно до міжнародних зобов'язань.

З 19 грудня 2024 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами» (№ 3733-IX) [18]. Його ухвалення стало важливим етапом у гармонізації українського законодавства з положеннями міжнародного права, що спрямовано на вдосконалення заходів із запобігання насильству, посилення захисту потерпілих та підвищення відповідальності кривдників.

Однією з найвагоміших новацій цього закону стало розширення інструментів притягнення винних до відповідальності.

Документ розширює коло осіб, які можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності, а також передбачає посилення покарань за вчинення домашнього насильства. Окрім цього, закон включає ініціативи щодо покращення доступу до соціальних послуг, розширення психологічної підтримки та забезпечення реабілітації постраждалих.

Щоб забезпечити належне виконання нових норм, важливим аспектом є вдосконалення механізмів взаємодії між правоохоронними органами, соціальними службами та міжнародними партнерами.

Зокрема, закон деталізує порядок надання допомоги жертвам, підвищує відповідальність правоохоронних органів за ефективне реагування на випадки насильства, а також передбачає спеціалізовані навчальні програми для суддів, поліції, соціальних працівників і психологів. Важливим нововведенням є посилення міжвідомчої

координації, що сприятиме ефективнішому реагуванню на випадки домашнього насильства та забезпеченню комплексного підходу до підтримки постраждалих. Водночас, кримінальна відповідальність за домашнє насильство є лише одним із аспектів загальної стратегії боротьби з цим явищем.

Висновки. Міжнародні правові механізми відіграють фундаментальну роль у формуванні універсальних стандартів криміналізації домашнього насильства, що забезпечують гармонізацію національних підходів до боротьби з цим явищем та створюють правові гарантії для захисту потерпілих. Враховуючи зобов'язання, які бере на себе Україна у зв'язку з ратифікацією міжнародних угод, зокрема Стамбульської конвенції, ключовими пріоритетами є удосконалення національного законодавства, посилення його відповідності міжнародним стандартам та розвиток міждержавного правового співробітництва.

Забезпечення ефективного механізму кримінального переслідування за домашнє насильство вимагає не лише внесення змін до законодавчих актів, а й підвищення спроможності правоохоронних органів реагувати на такі правопорушення. Це включає удосконалення підготовки суддів, адвокатів, слідчих та соціальних працівників, розширення міжвідомчої координації та запровадження єдиної системи моніторингу випадків насильства, яка відповідатиме європейським підходам до збору та аналізу даних.

Разом із цим, ефективна боротьба з домашнім насильством вимагає комплексного реформування системи соціального захисту, що має охоплювати збільшення кількості кризових центрів, розширення доступу до психологічної, юридичної та медичної допомоги для потерпілих, а також запровадження реабілітаційних програм для кривдників.

Важливим кроком є створення національної програми превентивної освіти, яка дозволить знизити рівень толерантності суспільства до насильства та сприятиме формуванню культури нульової терпимості до порушень прав людини.

Крім того, зміцнення міжнародної співпраці у цій сфері має стати невід'ємною частиною національної стратегії протидії домашньому насильству. Це передбачає активну взаємодію з міжнародними організаціями, такими як ООН, Рада Європи, ЄС та ОБСЄ, участь у спільних моніторингових програмах та вдосконалення механізмів імплементації міжнародних зобов'язань у правову систему України.

Таким чином, успішне подолання домашнього насильства можливе лише за умови комплексного підходу, що поєднує законодавчі реформи, вдосконалення правоохоронної практики, ефективну соціальну підтримку постраждалих та активну міжнародну співпрацю. Лише системна імплементація цих заходів дозволить забезпечити реальне зменшення рівня домашнього насильства, підвищити рівень захисту прав людини та сприяти формуванню більш безпечного та справедливого суспільства.

Література:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами : Конвенція Ради Європи від 11 травня 2011 р. № 994_001-11. *Офіційний текст*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_001-11 (дата звернення: 11 лютого 2025).
2. Татаренко Г. В. Міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід протидії домашньому насильству // *Юридичні могилянські читання*. URL: <https://surl.li/wpopmo> (дата звернення: 11.02.2025).
3. Татаренко Г. В. Міжнародно-правові стандарти у сфері протидії домашньому

насильству // *Актуальні проблеми правознавства*. URL:

<https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/607/579> (дата звернення: 11.02.2025).

4. Мануїлова К. В., Рудецька П. А. Світовий досвід країн на міжнародно-правові аспекти щодо домашнього насильства // *Київський часопис права*. 2023. № 2. С. 221-227. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2023.2.31>.

5. Гонтаренко В. Міжнародні правові стандарти та зарубіжний досвід протидії кримінальним правопорушенням, пов'язаним з домашнім насильством // *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. URL: <https://isg-journal.com/isjip/article/download/108/85> (дата звернення: 11.02.2025).

6. Європейський Союз. Директива (ЄС) 2024/1385 Європейського Парламенту та Ради від 14 травня 2024 року про боротьбу з насильством щодо жінок і домашнім насильством // *Офіційний вісник Європейського Союзу*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj/eng> (дата звернення: 11.02.2025).

7. Програма розвитку ООН в Україні. Підтримка постраждалих від насильства в Україні: спільна програма з питань сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом [Електронний ресурс] // *Програма розвитку ООН (ПРООН)*. 2025. Режим доступу: <https://www.undp.org/uk/ukraine/projects/spilna-prohrama-dlya-ukrayiny-z-pytan-seksualnoho-nasyistva-povyazano-ho-z-konfliktom> (дата звернення: 11.02.2025).

8. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 7 грудня 2017 р. № 2229-VIII. *Офіційний текст*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 11 лютого 2025).

9. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Позабюджетна Програма підтримки ОБСЄ для України [Електронний ресурс] // *ОБСЄ*. 2022. Режим доступу: <https://www.osce.org/uk/support-programme-for-ukraine> (дата звернення: 11.02.2025).

10. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Кампанія «16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства» [Електронний ресурс] // *ОБСЄ*. 2024. Режим доступу: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/505387> (дата звернення: 11.02.2025).

11. Політика гендерної рівності в медійному контенті [Електронний ресурс] // *ОБСЄ*. – 2023. – Режим доступу: <https://m.facebook.com/100064360284731/photos/994644246024242> (дата звернення: 11.02.2025).

12. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Підтримка правової реформи в Україні [Електронний ресурс] // *ОБСЄ*. – 2024. – Режим доступу: <https://www.osce.org/uk/support-programme-for-ukraine> (дата звернення: 11.02.2025).

13. Організація з безпеки і співробітництва в Європі. Освітні ініціативи у сфері боротьби з насильством [Електронний ресурс] // *ОБСЄ*. – 2024. – Режим доступу: <https://www.osce.org/uk/education> (дата звернення: 11.02.2025).

14. Регіональний посібник щодо роботи з кривдниками у випадках домашнього насильства та заходів раннього втручання [Електронний ресурс] / *Програма «ЄС за гендерну рівність: разом проти гендерних стереотипів та гендерно зумовленого насильства»*. – Київ, 2024. – Режим доступу: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/regionalni_posibnik_shchodo_roboti_z_krivdnikami_u_vipadkah_domashnogo_nasilstva_ta_shchodo_zahodiv_rannogo_vtruchannya.pdf, вільний. (дата звернення: 11.02.2025).

15. Місто Сайт. Залишатися в безпеці: як працює система шелтерів в Україні [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу: https://mistosite.org.ua/articles/zalyshtesia-v-bezpetsi-iaak-pratsiuiue-systema-shelteriv-v-ukraini?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 11 лютого 2025).

16. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. *Офіційний текст*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 11 лютого 2025).

17. Міністерство внутрішніх справ України. Кількість випадків домашнього насильства зросла на 20%, МВС та парламент працюють над посиленням відповідальності [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу: <https://mvs.gov.ua/news/kilkist-vipadkiv-domasnyogo-nasilstva-zroslo-na-20-mvs-ta-parlament-praciuiut-nad-posilenniam>

vidpovidalnosti-1?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 11 лютого 2025).

18. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами : Закон України від 23 грудня 2020 р. № 1226-IX. Офіційний текст. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1226-19> (дата звернення: 11 лютого 2025).

Reference:

1. Konventsia Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu stosovno zhinok i domashnomu nasylstvu ta borotbu iz tsymy yavyschamy : Konventsia Rady Yevropy vid 11 travnia 2011 r. № 994_001-11. Ofitsiyni tekst. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_001-11 (data zvernennia: 11 liutoho 2025).

2. Tatarenko H. V. Mizhnarodno-pravovi standarty ta zarubizhnyi dosvid protydi domashnomu nasylstvu // Yurydychni mohylianski chytannia. URL: <https://surl.li/wpopmo> (data zvernennia: 11.02.2025).

3. Tatarenko H. V. Mizhnarodno-pravovi standarty u sferi protydi domashnomu nasylstvu // Aktualni problemy pravoznavstva. URL: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/607/579> (data zvernennia: 11.02.2025).

4. Manuilova K. V., Rudetska P. A. Svitovi dosvid krain na mizhnarodno-pravovi aspekty shchodo domashnoho nasylstva // Kyivskyi chasopys prava. 2023. № 2. S. 221-227. DOI: <https://doi.org/10.32782/kij/2023.2.31>.

5. Hontarenko V. Mizhnarodni pravovi standarty ta zarubizhnyi dosvid protydi kryminalnym pravoporushenniam, poviazanym z domashnim nasylstvom // International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy. URL: <https://isg-journal.com/isjpp/article/download/108/85> (data zvernennia: 11.02.2025).

6. Yevropeiskyi Soiuz. Dyrektyva (YeS) 2024/1385 Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady vid 14 travnia 2024 roku pro borotbu z nasylstvom shchodo zhinok i domashnim nasylstvom // Ofitsiyni visnyk Yevropeiskoho Soiuzu. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj/eng> (data zvernennia: 11.02.2025).

7. Prohrama rozvytku OON v Ukraini. Pidtrymka postrazhdalikh vid nasylstva v Ukraini: spilna prohrama z pytan seksualnoho nasylstva, poviazanoho z konfliktom [Elektronnyi resurs] // Prohrama rozvytku OON (PROON). 2025. Rezhym dostupu:

<https://www.undp.org/uk/ukraine/projects/spilna-prohrama-dlya-ukrayiny-z-pytan-seksualnoho-nasylstva-poviazanoho-z-konfliktom> (data zvernennia: 11.02.2025).

8. Pro zapobihannia ta protydi domashnomu nasylstvu : Zakon Ukrainy vid 7 hrudnia 2017 r. № 2229-VIII. Ofitsiyni tekst. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (data zvernennia: 11 liutoho 2025).

9. Orhanizatsia z bezpeky i spivrobitnytstva v Yevropi. Pozabiudzheta Prohrama pidtrymky OBSIe dlia Ukrainy [Elektronnyi resurs] // OBSIe. 2022. Rezhym dostupu: <https://www.osce.org/uk/support-programme-for-ukraine> (data zvernennia: 11.02.2025).

10. Orhanizatsia z bezpeky i spivrobitnytstva v Yevropi. Kampania «16 dnev aktivizmu proty henderno zumovlenoho nasylstva» [Elektronnyi resurs] // OBSIe. 2024. Rezhym dostupu: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in-ukraine/505387> (data zvernennia: 11.02.2025).

11. Polityka hendernoї rovnosti v mediinomu kontenti [Elektronnyi resurs] // OBSIe. – 2023. – Rezhym dostupu: <https://m.facebook.com/100064360284731/photos/994644246024242> (data zvernennia: 11.02.2025).

12. Orhanizatsia z bezpeky i spivrobitnytstva v Yevropi. Pidtrymka pravovoi reformy v Ukraini [Elektronnyi resurs] // OBSIe. – 2024. – Rezhym dostupu: <https://www.osce.org/uk/support-programme-for-ukraine> (data zvernennia: 11.02.2025).

13. Orhanizatsia z bezpeky i spivrobitnytstva v Yevropi. Osvitni initsiatyvy u sferi borotby z nasylstvom [Elektronnyi resurs] // OBSIe. – 2024. – Rezhym dostupu: <https://www.osce.org/uk/education> (data zvernennia: 11.02.2025).

14. Rehionalnyi posibnyk shchodo roboty z kryvdnykamy u vypadkakh domashnoho nasylstva ta zakhodiv rannoho vtruchannia [Elektronnyi resurs] / Prohrama «YeS za gendernu rovnist: razom proty gendernykh stereotypiv ta henderno zumovlenoho nasylstva». – Kyiv, 2024. – Rezhym dostupu: <https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub->

pdf/regionalnii_posibnik_shchodo_roboti_z_krivdnikami_u_vipadkah_domashnogo_nasilstva_ta_shchodo_zahodiv_rannogo_vtruchannya.pdf, vilnyi. (data zvernennia: 11.02.2025).

15.Misto Sait. Zalyshatysia v bezpetsi: yak pratsiuie systema shelteriv v Ukraini [Elektronnyi resurs]. – 2023. – Rezhym dostupu: https://mistosite.org.ua/articles/zalyshaiesia-v-bezpetsi-iaak-pratsiuie-systema-shelteriv-v-ukraini?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia: 11 liutoho 2025).

16.Kryminalnyi kodeks Ukrainy : Kodeks Ukrainy vid 5 kvitnia 2001 r. № 2341-III. Ofitsiinyi tekst. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (data zvernennia: 11 liutoho 2025).

17.Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. Kilkist vypadkiv domashnoho nasylstva zrosla na 20%, MVS ta parlament pratsiuut nad posylenniam vidpovidalnosti [Elektronnyi resurs]. – 2023. – Rezhym dostupu: https://mvs.gov.ua/news/kilkist-vipadkiv-domashnogo-nasilstva-zrosla-na-20-mvs-ta-parlament-pratsiuut-nad-posilenniam-vidpovidalnosti-1?utm_source=chatgpt.com (data zvernennia: 11 liutoho 2025).

18.Pro vnesennia zmin do Kodeksu Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia u zviazku z ratyfikatsiieiu Konventsii Rady Yevropy pro zapobihannia nasylstvu stosovno zhinok i domashnomu nasylstvu ta borotbu iz tsymy yavyshchamy : Zakon Ukrainy vid 23 hrudnia 2020 r. № 1226-IX. Ofitsiinyi tekst. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1226-19> (data zvernennia: 11 liutoho 2025).

Kanskyi O. A., Tatarenko H.V. Legal aspects of international cooperation in combating domestic violence. – Article.

The article examines key mechanisms of international legal cooperation in combating domestic violence, analyzes regulatory legal acts governing this sphere, and identifies challenges and prospects for Ukraine's integration into the international system for protecting victims' rights. Particular attention is given to the role of international organizations, including the United Nations (UN), the Council of Europe, the European Union (EU), and the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE), in establishing general standards for preventing and responding to

domestic violence. The study also explores the implementation of international commitments into Ukraine's national legislation, particularly the enforcement of the Istanbul Convention, which provides a comprehensive approach to addressing gender-based violence.

The article highlights the effectiveness of national law enforcement practices, the specifics of criminalizing domestic violence under Article 126-1 of the Criminal Code of Ukraine, and the challenges of interaction between national and international institutions. It also investigates the financial support of state programs for victims and their dependence on international donors, which affects the sustainability of the social protection system.

Furthermore, the article analyzes key international initiatives and programs such as "EU for Gender Equality," the OSCE's Extra-Budgetary Support Programme for Ukraine, and the Regional Monitoring Guide on Working with Perpetrators, which contribute to the development of national mechanisms for combating domestic violence and raising public awareness.

In conclusion, the article substantiates the necessity of strengthening interagency coordination, expanding funding for crisis centers, improving international legal cooperation, and adapting Ukraine's legislation to modern international standards in the field of human rights protection.

Keywords: responsibility, domestic violence, gender-based violence, criminalization, international cooperation, international organizations, legal aspects, law enforcement practice, collaboration, Istanbul Convention.

Авторська довідка.

Канський Олександр Адольфович – здобувач третього (освітнього-наукового) рівня вищої освіти кафедри публічного та приватного права, Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля, asp-081-24-713@snu.edu.ua

Татаренко Галина Вікторівна – кандидат юридичних наук, професор кафедри публічного та приватного права, Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля, +380501589273, tatarenko@snu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-6291-4455>

Стаття надійшла до редакції 26 квітня 2025 р.